ЗАТВЕРДЖЕНО
ФОП Мельник Дмитро Андрійович
Наказ від «24» вересня 2026 р. № 44
Дмитро МЕЛЬНИК

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти

«КАР’ЄРНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ»

30 годин / 1 кредит ЄКТС

2026

Розробник: ФОП Мельник Дмитро Андрійович — управлінець, практичний психолог, засновник ГО «Динаміка успіху».

Напрям підвищення кваліфікації: кар'єрне консультування здобувачів освіти.

Нормативна основа: Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти щодо кар'єрного консультування здобувачів базової та профільної середньої освіти на тему «Кар'єрне консультування в Новій українській школі», затверджена наказом МОН від 04.11.2025 № 1450.

Термін дії: 5 років з дати затвердження.

Рецензенти:

- Анна Жукова - доктор філософії (PhD) з освітніх, педагогічних наук, професор, науковиця, дослідниця.

- Тетяна Можаровська - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Поліського національного університету. Тренер з основ першої психологічної допомоги, самодопомоги та попередження психологічного вигорання учасників та свідків травмівних подій; тренер школи подружнього життя. Дослідниця психології щастя та благополуччя.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність. Кар'єрне консультування в НУШ сприяє усвідомленому освітньому й професійному вибору здобувачів базової та профільної середньої освіти. Програма враховує реформування старшої профільної школи, потребу в індивідуальній освітній траєкторії, співпраці з батьками та громадою, доступності консультування й розвитку кар'єрної компетентності.

Цільова група: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти.

Форма: інституційна (дистанційна)

Обсяг: 30 годин (1 кредит ЄКТС), з них лекційні заняття — 10 годин, практичні заняття — 10 годин, самостійна робота — 8 годин, підсумкові заходи — 2 години**.**

Мета: розвиток професійної компетентності педагогічних працівників ЗЗСО для здійснення кар'єрного консультування та професійної орієнтації здобувачів базової та профільної середньої освіти.

Завдання: ознайомлення з моделями й методами кар'єрного консультування; опанування інструментів індивідуальної та групової роботи; урахування вікових, гендерних, соціальних та культурних особливостей; підтримка самопізнання,

кар’єрного вибору й освітніх траєкторій; розвиток партнерства з батьками та громадою.

Компетентності: прогностична (А3), психологічна (Б1), компетентність педагогічного партнерства (Б3).

Очікувані результати: слухачі зможуть здійснювати кар’єрне консультування в ЗЗСО в контексті профільної середньої освіти; нормативно-правового забезпечення і державної політики; упроваджувати сучасні моделі, методи, технології та інструменти; здійснювати діагностику особистісних характеристик, інтересів, схильностей і здібностей учнів; враховувати вікові, гендерні, соціальні й культурні особливості; підтримувати самопізнання, кар’єрний вибір та індивідуальну освітню траєкторію; організовувати взаємодію з батьками, психологами, роботодавцями і громадою; дотримуватися інклюзивності, недискримінації та безпеки освітнього середовища.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації: здійснюється за 100-бальною шкалою та передбачає виконання практичних завдань — 40 балів, самостійної роботи — 20 балів, онлайн-тестування — 20 балів, підсумкового практичного завдання — 20 балів. Критеріями оцінювання є повнота та правильність виконання завдань, уміння застосовувати набуті знання на практиці, обґрунтованість запропонованих рішень і самостійність роботи. Мінімальна кількість балів для успішного завершення навчання та отримання свідоцтва про підвищення кваліфікації становить 60 балів зі 100 можливих.

Документ про підвищення кваліфікації: свідоцтво про підвищення кваліфікації (30 годин / 1 кредит ЄКТС).

Вартість: 1300 грн

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва теми	Лекції	Практ.	Самост.	Усього
МОДУЛЬ 1. КАР’ЄРНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ				
1.1. Інтеграція кар’єрного консультування в систему базової та профільної середньої освіти	2	2	—	4
1.2. Сучасні теорії та моделі кар’єрного консультування і професійної орієнтації	—	2	—	2

Разом за модулем 1	2	4	0	6
МОДУЛЬ 2. ОСОБЛИВОСТІ КАР'ЄРНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ ТА ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ				
2.1. Вікові та психологічні особливості професійного самовизначення і кар'єрного вибору здобувачів базової та профільної середньої освіти	2	2	—	4
2.2. Особливості мотивації професійного вибору старшокласників	—	2	—	2
Разом за модулем 2	2	4	0	6
МОДУЛЬ 3. ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ КАР'ЄРНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ				
3.1. Форми кар'єрного консультування здобувачів базової та профільної середньої освіти	2	2	—	4
3.2. Методи та прийоми кар'єрного консультування	—	2	2	4
3.3. Технології кар'єрного консультування на різних етапах підготовки здобувачів базової та профільної середньої освіти	—	2	2	4
3.4. Технології побудови індивідуальної освітньої траєкторії для кар'єрного розвитку здобувачів базової та профільної середньої освіти	—	2	—	2
3.5. Співпраця ЗЗСО з батьками, психологами, громадами, роботодавцями щодо професійної орієнтації та кар'єрного визначення учнів	—	2	—	2
Разом за модулем 3	2	10	4	16
Підсумкові заходи (контроль знань)	—	—	—	2
УСЬОГО	**6**	**18**	**4**	**30**

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. КАР'ЄРНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Тема 1.1. Інтеграція кар'єрного консультування в систему базової та профільної середньої освіти

Зміст теми. Поняття та роль кар'єрного консультування, його зв'язок із системою професійної орієнтації здобувачів базової та профільної середньої освіти. Нормативно-правове забезпечення та державна політика у сфері кар'єрного консультування. Професійна орієнтація в контексті Нової української школи. Концептуальні засади реформування профільної середньої освіти. Кар'єрна компетентність, модель кар'єрної орієнтації у ЗЗСО, функції кар'єрного консультанта. Взаємозв'язок кар'єрного консультування з формуванням індивідуальної освітньої траєкторії учнів. Професійна етика кар'єрного консультанта.

Практичне завдання. Проаналізувати модель організації кар'єрного консультування у своєму закладі освіти та визначити можливості її вдосконалення.

Тема 1.2. Сучасні теорії та моделі кар'єрного консультування і професійної орієнтації

Зміст теми. Основні теорії та моделі кар'єрного консультування і професійної орієнтації, їх еволюція та практичне значення: теорія рис і факторів (Ф. Парсонс, В. Вільямсон), теорія розвитку кар'єри (Д. Супер, К. Гінзберг), соціально-когнітивна теорія кар'єрного вибору (Лент, Браун, Геккет), конструктивістські моделі (Савікас), концепція кар'єрної адаптивності, компетентнісні моделі EntreComp. Концепція автономної кар'єрної мотивації, внутрішні джерела професійного вибору, самопізнання та самоефективність. Застосування теоретичних моделей для підтримки учнів у побудові індивідуальних кар'єрних маршрутів.

Практичне завдання. Порівняти дві моделі кар'єрного консультування та розробити приклади їх застосування у роботі зі здобувачами освіти.

МОДУЛЬ 2. ОСОБЛИВОСТІ КАР'ЄРНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ ТА ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Тема 2.1. Вікові та психологічні особливості професійного самовизначення і кар'єрного вибору здобувачів базової та профільної середньої освіти

Зміст теми. Соціальна ситуація розвитку в підлітковому та ранньому юнацькому віці, формування життєвих планів і професійних намірів. Розвиток самосвідомості, ідентичності, самооцінки та рефлексії. Психологічні особливості професійного самовизначення, мотиви та цінності, професійні інтереси, гендерні особливості, стереотипи, вплив соціальних мереж та авторитетів, кар'єрні бар'єри. Психологічна готовність до професійного вибору. Підтримка учнів з особливими освітніми потребами. Вплив сім'ї та соціального оточення. Формування цілей і готовності до самостійного прийняття рішень.

Практичне завдання. Розробити віково адаптовані запитання для індивідуальної консультації з учнем щодо його професійних інтересів, здібностей і кар'єрних очікувань.

Тема 2.2. Особливості мотивації професійного вибору старшокласників

Зміст теми. Групи мотивів вибору професії: соціальні, матеріальні, пізнавальні, естетичні, творчі, змістові, престижні та утилітарні. Прояви мотивів професійного вибору в ранньому юнацькому віці. Пізнавальні інтереси, прагнення до самореалізації, мотивація досягнення успіху та уникнення невдач. Роль оточення і соціальних очікувань. Вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на професійний вибір. Індивідуальні мотиваційні профілі та інструменти розвитку внутрішньої мотивації. Формування усвідомленого професійного самовизначення старшокласників.

Практичне завдання. Розробити практичний кейс для визначення внутрішніх і зовнішніх мотивів професійного вибору учня та запропонувати способи розвитку його кар'єрної мотивації.

МОДУЛЬ 3. ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ КАР'ЄРНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Тема 3.1. Форми кар'єрного консультування здобувачів базової та профільної середньої освіти

Зміст теми. Характеристика індивідуальних, групових, колективних, очних, дистанційних і змішаних форм кар'єрного консультування. Короткострокові та довготривалі, систематичні й оперативні консультації. Діагностичні,

інформаційні, навчальні, мотиваційні, консультаційні, профілактичні та практичні форми роботи. Професійні проби, майстер-класи, профорієнтаційні екскурсії, зустрічі з представниками професій, ярмарки професій, кар'єрні дні та формування портфоліо. Вибір форм кар'єрного консультування відповідно до запитів учнів і ресурсів закладу освіти.

Практичне завдання. Розробити план індивідуальної кар'єрної консультації та групового профорієнтаційного заходу для здобувачів освіти.

Тема 3.2. Методи та прийоми кар'єрного консультування

Зміст теми. Інформаційно-довідкові, діагностичні, тренінгові, активізувальні та консультаційні методи кар'єрного консультування. Використання професіограм, довідкової літератури, анкетування, опитувальників, тестування, індивідуальних бесід, рольових ігор, аналізу кейсів та проєктної діяльності. Методи розвитку самопізнання, самооцінки, рефлексії та професійних інтересів. Прийоми морально-емоційної підтримки учнів, розвитку навичок прийняття рішень і побудови кар'єрних перспектив. Вибір методів з урахуванням індивідуальних особливостей та готовності учнів до професійного самовизначення.

Практичне завдання. Скласти добірку методів кар'єрного консультування для трьох різних запитів учнів із поясненням доцільності їх застосування.

Самостійна робота. Опрацювати сучасні методи діагностики професійних інтересів і підготувати рекомендації щодо їх використання у практиці кар'єрного консультування.

Тема 3.3. Технології кар'єрного консультування на різних етапах підготовки здобувачів базової та профільної середньої освіти

Зміст теми. Кар'єрне консультування на рівні базової середньої освіти (5–9 класи): розвиток професійних інтересів, навичок самопізнання, розуміння світу професій, формування свідомого вибору профілю навчання. Діагностика інтересів, мотиваційні вправи, ознайомлення з ринком праці. Кар'єрне консультування на рівні профільної середньої освіти (10–12 класи): поглиблене дослідження професійних напрямів, формування індивідуального кар'єрного плану, розвиток навичок самопрезентації та планування професійного майбутнього. Технології кар'єрного коучингу, наставництва, індивідуальних консультацій, тренінгів, професійних симуляцій, стажування та участі в профільних проєктах. Використання цифрових інструментів і ресурсів для кар'єрного консультування.

Практичне завдання. Розробити два фрагменти профорієнтаційних занять для учнів 7-го та 10-го класів з урахуванням вікових особливостей.

Самостійна робота. Проаналізувати цифрові інструменти кар'єрного консультування та підготувати приклади їх застосування для учнів базової та профільної середньої освіти.

Тема 3.4. Технології побудови індивідуальної освітньої траєкторії для кар'єрного розвитку здобувачів базової та профільної середньої освіти

Зміст теми. Принципи, етапи та інструменти побудови індивідуальної освітньої траєкторії для кар'єрного розвитку учнів з урахуванням їхніх інтересів, здібностей, цінностей та актуальних потреб ринку праці. Визначення освітніх і професійних цілей, вибір профільних напрямів навчання, розвиток ключових компетентностей і навичок автономного управління кар'єрою. Міждисциплінарна співпраця вчителів-предметників, класних керівників і психологів. Особливості збору та аналізу індивідуальної інформації учнів. Персоналізовані кар'єрні плани, алгоритми їх розроблення та моніторинг реалізації.

Практичне завдання. Розробити шаблон індивідуального кар'єрного плану учня з визначенням освітніх цілей, етапів реалізації та очікуваних результатів.

Тема 3.5. Співпраця ЗЗСО з батьками, психологами, громадами, роботодавцями щодо професійної орієнтації та кар'єрного визначення учнів

Зміст теми. Організація партнерської взаємодії закладів загальної середньої освіти з батьками, практичними психологами, територіальними громадами та роботодавцями. Залучення батьків до підтримки професійного самовизначення дітей. Роль психологів у діагностиці професійних інтересів і розвитку мотивації. Співпраця з місцевими громадами, підприємствами та організаціями. Проведення профорієнтаційних зустрічей, ярмарків професій, професійних проб, екскурсій, стажувань і спільних проєктів. Формування партнерської мережі для підтримки кар'єрного розвитку здобувачів освіти.

Практичне завдання. Розробити план партнерського профорієнтаційного заходу за участю батьків, представників громади та роботодавців.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

• Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти на тему «Кар'єрне консультування в Новій українській школі» : наказ МОН від 04.11.2025 № 1450.

• Про затвердження Концептуальних засад реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї) : наказ МОН від 10.10.2024 № 1451. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1451729-24

• Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19

• Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20

• Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : постанова КМУ від 21.08.2019 № 800. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-п

Основна та додаткова література

• Зеєр Е. Ф., Шевченко А. М. Науково-практичне забезпечення профдіагностики і профконсультативної діяльності : методичні рекомендації. Київ, 2022.

• Гуцан Л. П. та ін. Професійна орієнтація в умовах реформування освіти. Київ, 2022.

• Гудкович К. В. Впровадження інституту кар'єрних радників у школах: шляхи підвищення ефективності. Academic Vision. 2024.

• Гнатюк О. М. та ін. Теорія і практика професійного самовизначення : практичний посібник. Київ, 2021.

• Міністерство цифрової трансформації України. Дія.Освіта. https://osvita.diia.gov.ua/

• Міністерство цифрової трансформації України. Професії. https://osvita.diia.gov.ua/profession-tree

• Платформа з профорієнтації та розвитку кар'єри. https://profi.dcz.gov.ua/